

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 755/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť L. Č. L., pozemkové spoločenstvo Č. L., zastúpeného advokátom JUDr. A. T., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 Co 212/2013-349 z 24. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť L. Č. L., pozemkové spoločenstvo, o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. augusta 2013 doručená sťažnosť L. Č. L., pozemkové spoločenstvo, Č. L. (ďalej len „sťažovateľ“ alebo „spoločenstvo“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Co 212/2013-349 z 24. júna 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Rožňava (ďalej len „okresný súd“) prebieha konanie o neplatnosť konania a uznesenia valného zhromaždenia spoločenstva z 28. februára 2012 vedeného pod sp. zn. 12 C 45/2012, medzi žalobcami v 1. až 7. rade a sťažovateľom ako žalovaným.

3. Sťažovateľ podal 11. februára 2013 na okresnom súde v už uvedenom konaní návrh na vydanie predbežného opatrenia v zmysle § 102 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Svoj návrh odôvodnil tým, že 28. februára 2012 sa uskutočnilo valné zhromaždenie spoločenstva, na ktorom sa s okamžitou platnosťou zakázalo žalobcovi v 1. rade, aby vystupoval ako štatutárny zástupca spoločenstva, a zároveň mu nariadilo, aby bezodkladne vydal novému výboru spoločenstva celú agendu, účtovníctvo a finančnú hotovosť spoločenstva. Zároveň bol zvolený za nového predsedu spoločenstva V. Š.. Taktiež boli zvolení noví členovia výboru a dozornej rady. Na základe uvedeného boli do registra pozemkových spoločenstiev vedeného Obvodným lesným úradom Rožňava zapísaní predseda spoločenstva V. Š., noví členovia výboru a noví členovia dozornej rady. Predmetom konania vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 45/2012 je žaloba o neplatnosť konania a uznesenia valného zhromaždenia spoločenstva z 28. februára 2012. Vo veci nebolo v čase podania sťažnosti rozhodnuté.

4. Na základe rozhodnutia Krajského lesného úradu Košice, ktorým sa rozhodlo o odvolaní proti rozhodnutiu Okresného lesného úradu Rožňava, došlo k opätovnému zápisu žalobcu v 1. rade a ďalších členov štatutárneho orgánu do registra pozemkových spoločenstiev. Podľa názoru sťažovateľa na takýto zápis neexistoval žiadny právny dôvod.

5. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

„Ako vyplýva zo stanoviska Obvodného lesného úradu Rožňava zo dňa 01. 02. 2013, Obvodný lesný úrad Rožňava zaujal k uvedenému jednoznačné stanovisko a to, že E. P. (a teda žalobca v 1. rade), nemôže konať navonok za sťažovateľa (a to aj napriek tomu, že bol v rozhodnej dobe zapísaný v registri pozemkových spoločenstiev ako predseda žalovaného), k zmene odborného lesného hospodára navrhutej E. P. nedošlo, predsedom sťažovateľa bol v rozhodnej dobe aj naďalej V. Š.

Sťažovateľ odôvodnil potrebu poskytnutia predbežnej ochrany v zmysle § 102 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku tým, že dňa 12. 01. 2011 zaniklo funkčné obdobie doterajšieho predsedu spoločenstva a ostatných doterajších členov výboru ako aj členov dozornej rady žalovaného. Na Valnom zhromaždení sťažovateľa konanom dňa 28. 02. 2012 bol okrem iného zvolený nový predseda spoločenstva V. Š.... Taktiež boli zvolení aj noví členovia výboru a dozornej rady. Napriek tejto skutočnosti doterajší predseda spoločenstva sťažovateľa a ostatní doterajší členovia výboru žalovaného (žalobcovia v 17. až 77. rade) doteraz vykonávajú pôsobnosť orgánov sťažovateľa, ktorých boli členmi. Týmto svojím postupom jednak vážne poškodzujú záujmy sťažovateľa a jednak poškodzujú záujmy tretích osôb vo vzťahu, ku ktorým vystupujú v jeho mene. Z dôvodu, že žalobcovia v 1. až 11. rade doposiaľ vystupujú vo vzťahu k tretím osobám ako členovia výboru sťažovateľa, vzbudzujú u tretích osôb presvedčenie, že sú naďalej oprávnení konať v mene sťažovateľa v rámci svojej doterajšej pôsobnosti.“

6. Uznesením sp. zn. 12 C 45/2012 z 11. marca 2013 okresný súd nariadil žalobcom v 1. až 7. rade, aby sa zdržali nakladania s peňažnými prostriedkami sťažovateľa na účtoch v peňažných ústavoch, prijímania peňažných prostriedkov v mene sťažovateľa od tretích osôb, vyplácania odmien a iných peňažných pohľadávok v mene sťažovateľa pre svoje osoby a akéhokolvek konania v mene sťažovateľa vo vzťahu k tretím osobám. Okresný súd zároveň zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia v časti týkajúcej sa zdržania nakladania s finančnou hotovosťou sťažovateľa, ktorú majú k svojej dispozícii žalobcovia.

7. Sťažovateľ podal 2. apríla 2013 proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 12 C 45/2012 z 11. marca 2013 odvolanie, ktorým napadol výrok, ktorým súd

zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia v časti týkajúcej sa zdržania nakladania s finančnou hotovosťou sťažovateľa, ktorú majú k svojej dispozícii žalobcovia. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie aj žalobca v 1. rade.

8. Krajský súd v napadnutom uznesení rozhodol o odvolaní sťažovateľa a žalobcu v 1. rade tak, že uznesenie okresného súdu zrušil a konanie zastavil. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že zákonné oprávnenie V. Š. konať za sťažovateľa mu bolo dočasne obmedzené uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Co 82/2012 z 23. apríla 2012, ktorým mu bola uložená povinnosť zdržať sa konania v mene sťažovateľa vo vzťahu k tretím osobám, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 88/2011. Krajský súd ďalej uviedol, že vzhľadom na to, že konanie vo veci sp. zn. 5 C 88/2011 nebolo dosiaľ právoplatne skončené, nemožno splnomocnenie udelené V. Š. v mene sťažovateľa pre advokáta JUDr. A. T. na zastupovanie v tomto konaní považovať za účinné. Keďže právny zástupca predložil splnomocnenie na zastupovanie v konaní podpísané V. Š., ktorému bola uložená povinnosť zdržať sa konania v mene sťažovateľa, je zrejmé, že splnomocnenie mu bolo uložené osobou, ktorá nie je oprávnená za sťažovateľa konať, a teda predložené splnomocnenie neosvedčuje zastúpenie sťažovateľa advokátom JUDr. A. T.. Vzhľadom na uvedený nedostatok splnomocnenia nebolo možné konať o návrhu sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia.

9. Sťažovateľ namieta, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 Co 82/2012 z 23. apríla 2012, ktorým mu bola uložená povinnosť zdržať sa konania v mene sťažovateľa vo vzťahu k tretím osobám, mu nikdy nebolo doručené, nenadobudlo vo vzťahu k nemu právoplatnosť a nikdy sa nestalo vykonateľným. Sťažovateľ preto tvrdí, že V. Š. bol ako predseda sťažovateľa oprávnený udeliť splnomocnenie na zastupovanie v konaní o nariadenie predbežného opatrenia advokátovi JUDr. A. T..

10. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uviedol, že bolo povinnosťou porušovateľa vyzvať sťažovateľa na odstránenie väd udelenej plnej moci. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd bez akejkoľvek výzvy adresovanej sťažovateľovi pristúpil k zastaveniu konania.

11. Sťažovateľ tiež namieta, že

«Porušovateľ sa okrem vyššie uvedeného dopustil pochybenia aj v tom, že porušil právo sťažovateľa na spravodlivý proces, pretože tým, že svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných skutkových a právnych záveroch než súd prvého stupňa, v skutočnosti odňal sťažovateľovi právo namietať správnosť jeho záverov na inštančne vyššom súde.

K uvedeným skutočnostiam o nedostatku plnomocenstva udeleného advokátovi JUDr. A. T. a o nevyhnutnosti zastaviť konanie o nariadenie predbežného opatrenia sa sťažovateľ nemal vôbec možnosť vyjadriť a hlavne právne argumentovať.».

12. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľ tiež navrhol, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

14. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. V čl. 127 ods. 1 ústavy už spomenutý princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať jeho sťažnosťou iba vtedy, ak sa nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo

právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

17. K sťažnostným námietkam sťažovateľa týkajúcim sa porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahová stránka jeho námietok je subsumovateľná pod dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

18. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Keďže proti napadnutému uzneseniu krajského súdu ako súdu odvolacieho je možné zo sťažovateľom tvrdených pochybení v jeho postupe a uznesení podať dovolanie (§ 237 OSP), právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľa má Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, čím bola zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

19. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2013